

Mal for regionalt overvåkingsprogram

Bakgrunn

Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) § 18 krever at det utarbeides overvåkingsprogrammer i samsvar med kravene i vedlegg II og V til forskriften.

Formålet med malen

I forbindelse med arbeidet med regionale vannforvaltningsplaner skal det lages regionale overvåkingsprogrammer. DN og Klif har fått forespørsler fra regionene om hvordan disse overvåkingsprogrammene skal utformes. Vi har derfor satt i gang arbeid med å utarbeide en mal for slike overvåkingsprogrammer.

Det ligger en del krav og forutsetninger til grunn for utarbeidelsen av overvåkingprogrammer i vannforskriften (vedlegg V) som må følges. I tillegg er det en fordel at de regionale overvåkingsprogrammene er så harmoniserte som mulig, både i oppbygning og formelt innhold. Det gjør programmene mer oversiktlige og lettere tilgjengelig.

Overvåkingsprogrammene skal rapporteres til EU og det er viktig at de er utformet slik at denne prosessen går så greit som mulig.

Malen består i stor grad av tabeller. Vi forutsetter at tabellene brukes slik de står i malen. Tabellene blir levert som excel-ark. Forklaring på utfylling er gitt i merknader tilknyttet kolonnene i regnearket. Kopier av tabellene er satt inn i word-versjonen av malen. I overvåkingsplanene bør det lages en tabell pr. tema pr. vannområde, for å begrense størrelsen på tabellene.

Det er skrevet en del generell tekst inn i malen som er tenkt som felles tekst som kan stå i alle planene. Tekst i [*klamme*] er kommentarer og forklaringer og skal ikke med i den endelige overvåkingsplanen.

Overvåkingsprogram for vannregion

Innledning om overvåking etter vannforskriften

Formell bakgrunn

Kravet til utarbeidelse av overvåking sprogrammer er hjemlet i forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) § 18. Her forutsettes det at det skal foreligge «tilstrekkelige regionale overvåkingsprogrammer» innen utgangen av 2012. En mer detaljert beskrivelse av de ulike typer overvåking er gitt i avsnittene 1.3 og 2.4 i vedlegg V til vannforskriften:

- 1.3.1 Utforming av basisovervåking
- 1.3.2 Utforming av tiltaksorientert overvåking
- 1.3.3 Utforming av problemkartlegging
- 2.4.1 Grunnvannsovervåkningsnett
- 2.4.2 Basisovervåkning (grunnvann)
- 2.4.3 Tiltaksovervåkning (grunnvann)

Ulike typer overvåking definert i vannforskriften

Basisovervåking

Basisovervåkingen skal skaffe data om den generelle tilstanden i ferskvann, kystvann og grunnvann i Norge. Ved hjelp av data fra basisovervåkingen skal vi kunne fastslå den naturlige tilstanden i uberørt norsk natur, følge de naturlige langsiktige endringene, og skaffe fram grunnlagsdata for å kunne vurdere effekten av omfattende menneskelige påvirkninger på vannforekomstene. Et viktig formål med basisovervåkinga er også å skaffe grunnlag for videreutvikling av de evaluerings- og klassifiseringssystemene som brukes til å vurdere miljømålsoppnåelse og fastsette miljøtilstand.

Basisovervåkinga skal gjennomføres i et nettverk av faste overvåkingsstasjoner.

Overvåkingsnettverket må omfatte de vanligste vanntypene, skal omfatte de største innsjøene, vassdragene og grunnvannsforekomstene i den enkelte vannregion og skal omfatte stasjoner både i upåvirkede vannforekomster og i vannforekomster som er påvirket av menneskelig virksomhet. Et referansenettverk bestående av stasjoner som er så godt som upåvirket av menneskelig påvirkning vil altså være en viktig del av basisovervåkingsnettverket. I overvåkingsnettverket for kyst blir det definert områder der det legges ut referansestasjoner og påvirkede stasjoner. Basisovervåkinga skal omfatte alle kvalitetselementer og skal gjennomføres etter standard overvåkingsmetodikk.

Tiltaksorientert overvåking

Tiltaksorientert overvåking skal utføres med sikte på å

- Fastslå tilstanden til vannforekomster som anses å stå i fare for ikke å nå miljømålene, og

- Vurdere eventuelle endringer i tilstanden til slike vannforekomster som følge av tiltaksprogrammer.

Det er altså de overflate- og grunnvannsforekomstene som ikke oppfyller eller står i fare for ikke å nå miljømålene innen fristen, som er kandidater for tiltaksorientert overvåking. Ved planleggingen skal det derfor tas utgangspunkt i karakteriseringsresultatene og tiltaksorientert overvåking skal planlegges i de vannforekomster som er klassifisert til moderat tilstand eller dårligere eller plassert i risiko eller mulig risiko. I tiltaksorientert overvåking skal det mest følsomme kvalitetselement for den påvirkninga som vannforekomsten utsettes for overvåkes. De mest følsomme kvalitetselementene for de ulike påvirkningene er gitt i Veileder 01:2009 Klassifisering av miljøtilstand i vann. . Grunnvannsforekomster som er klassifisert til dårlig tilstand eller anses å stå i fare for ikke å nå miljømålene skal tiltaksorientert overvåkes på de parametre som viser tegn på de aktuelle belastningene. Tiltaksorientert overvåking skal gjennomføres etter standard overvåkingsmetoder og det er viktig at resultatene er sammenlignbare med resultatene fra basisovervåkingen.

Problemkartlegging

Problemkartlegging skal utføres

- Dersom årsaken til eventuelle overskridelser er ukjent,
- Dersom basisovervåkingen tyder på at miljømålene som er fastsatt for en vannforekomst ikke vil bli oppfylt, og tiltaksorientert overvåking ikke allerede er etablert med sikte på å finne årsaken til at vannforekomsten(e) ikke oppfyller miljømålene, eller
- For å fastslå omfanget og konsekvensene av forurensingsuhell.

Problemkartlegging er altså kortvarige overvåkings- eller FoU-undersøkelser som gjennomføres når det er behov for å klarlegge årsak til og omfang av et miljøproblemi de vannforekomstene som ikke oppfyller eller står i fare for ikke å nå miljømålene. Problemkartleggingen skal i hovedsak gjennomføres etter standard overvåkingsmetoder, men spesialundersøkelser med avvikende metodikk kan også være nødvendig for å klarlegge årsaksforhold og det kan være behov for å ta med flere kvalitetselementer enn ved tiltaksorientert overvåking.

Ansvarsfordeling

Basisovervåking

Nasjonale miljømyndigheter (Klif og DN) har ansvar for å utarbeide og gjennomføre programmer for basisovervåking i samarbeid med andre relevante nasjonale myndigheter. Klif og DN har ansvar for å holde regionale myndigheter informert om basisovervåkinga som gjennomføres i de ulike vannregionene. Dette arbeidet vil gjennomføres av direktoratene parallelt med det regionale arbeidet i løpet av høsten 2012

Tiltaksorientert overvåking

Vannregionmyndigheten har som prosessleder i vannregionen ansvar for at overvåkingsprogrammene utarbeides innen fristen. Fylkesmannen i hver vannregion har ansvar for å utarbeide program for tiltaksovervåking i samsvar med de krav som stilles i forskriften.

Tiltaksorientert overvåking skal i utgangspunktet finansieres etter prinsippet om «påvirker betaler», slik som for pålagte overvåkingsundersøkelser. En del av den tiltaksorienterte overvåkinga bør derfor hjemles i konsesjonsvilkår eller vilkår for utslippstillatelse. Det er derfor viktig at planlegginga skjer i samarbeid med aktuelle sektormyndigheter. I tilfeller der finansiering ikke kan hjemles i konsesjonsvilkår eller annet lovverk må det søkes å finne fram til frivillige ordninger og f.eks. gjennom spleiselag. Spleiselag mellom flere aktører i samme område, offentlige og private, kan generelt være en fornuftig ordning for en rasjonell gjennomføring av vannovervåkinga i en vannregion eller et vannområde.

Problemkartlegging

Vannregionmyndigheten har som prosessleder ansvar for at overvåkingsprogrammene utarbeides innen fristen. Fylkesmannen i hver vannregion har ansvar for å utarbeide program for problemkartlegging i samsvar med de krav som stilles i forskriften.

Problemkartlegging må ses i sammenheng med den tiltaksorienterte overvåkinga og det vil være glidende overganger mellom de to typene overvåking, avhengig av hvor klare problemstillingene er. Problemkartlegging vil som regel være av kortvarig karakter og opplegg og metodikk må i større grad tilpasses den enkelte problemstilling enn ved tiltaksorientert overvåking. Hensikten med problemkartlegging er å avklare årsak og problemomfang for et miljøproblem. Det kan derfor være vanskelig å håndheve prinsippet om «påvirker betaler» og det vil i større grad være behov for å finansiere problemkartlegging gjennom offentlige myndigheter.

Annen pågående overvåking i regionen

I overvåkingsprogrammet kan det være hensiktsmessig å ha en oversikt over eventuell annen pågående vannovervåking i vannregionen. Dette er spesielt viktig dersom det foregår relevante overvåkingsprosjekter eller forskningsprosjekter i vannregionen som vil gi relevante miljødata, og som av andre årsaker ikke behandles i overvåkingsprogrammet. Tidligere og avslutta overvåkingaktiviteter med relevante stasjoner og data fra området bør også oppsummeres her.

[Det settes her opp en oversikt over annen relevant (vann)overvåking/FoU som foregår i regionen. Hvordan dette gjøres vil være avhengig av hvilken overvåking/FoU som eventuelt foregår og hva som er tilgjengelig av tabell- eller kartoversikter.]

Detaljert plan for overvåking i vannområde

[Overvåkingsprogrammet skal omfatte hele vannregionen, men det vil være hensiktsmessig å lage delprogrammer for hvert vannområde. Delprogrammene vil dermed omfatte et oversiktlig antall vannforekomster. Den praktiske gjennomføringa bør imidlertid ikke være bundet av en slik inndeling, men bestemmes av rasjonell praktisk gjennomføring. En del tiltaksretta overvåking vil være pålagt og praktisk gjennomføring vil være tiltakshaver sitt ansvar.]

Oversikt

Det skal etter vannforskriften gjennomføres tiltaksorientert overvåking i alle overflate- og grunnvannsforekomster som har risiko for ikke å oppnå miljømålene. Dersom det er uklart hva som er problemet, eventuelt hvor stort problemet er, skal det gjennomføres en problemkartlegging i vannforekomsten. Basisovervåkinga blir planlagt av sentrale myndigheter og vil omfatte vannforekomster med god eller svært god økologisk tilstand. Representativ overvåking kan benyttes. Det betyr at resultatene fra en vannforekomst kan brukes for å vurdere tilstand i en av samme type med lik påvirkning. Tabell 1 nedenfor gir en oversikt over alle vannforekomster i vannområdet der det foregår overvåking. Overvåking som er operativ pr utgangen av 2012 skal rapporteres til ESA/EU. Det må derfor merkes av i tabellen hvilke av de planlagte overvåkingsstasjonene som er allerede er i drift (krysses av sist i tabellen).

Tabell 1: Oversikt over tilstand i aktuelle overvåkingslokaliteter (1 tabell pr. vannområde)

[I de kommende kapitlene følger mange tabeller med opplysninger om de enkelte vannforekomster som skal overvåkes. For at tabellene skal bli oversiktlige skal det lages tabeller for hvert vannområde i vannregionen.]

[Tabell 1 er en oversiktstabell. Den må lages etter at tabellene for tiltaksretta overvåking, problemkartlegging og basisovervåking er satt opp, men den skal stå som første tabell i overvåkingsprogrammet for vannområdet. Tabellen skal vise alle vannforekomster i hvert vannområde der det foregår eller bør foregå problemkartlegging, tiltaksorientert overvåking eller basisovervåking. Det betyr at alle vannforekomster som har risiko eller mulig risiko for ikke å nå miljømålene skal stå i tabellen, hvis det ikke fanges opp av representativ overvåking av andre "like" vannforekomster... Sentrale myndigheter vil informere regionene om vannforekomster med basisovervåking. Dersom det er vannforekomster med risiko eller mulig risiko som det ikke planlegges overvåking i skal det gå fram av tabell 3.]

Vannområde

[Eksempel på tabell som presenterer alle overvåkingslokalitetene i vannområdet]

Tabell 1: Oversikt over vannforekomstene i vannregionen som skal overvåkes

Navn vannforekomst	Id-Vann-nett	Regine nr.	Kategori	Risiko 2021	Miljøtilstand 2012	Påvirkning	Type overvåking
Øvre Heimdalsvatn	002-272-L	002.DFBF3	Innsjø	Ingen risiko	G	Introd. Art	B
Storvatnet			Innsjø	Risiko	M		T
Storelva			Elv	Risiko	M		T
Breifjordbotn			Kyst	Risiko	M		T

Basisovervåking

Nasjonale myndigheter har ansvar for å planlegge og sørge for å gjennomføre basisovervåking. Basisovervåkinga skal gjennomføres i et fast nettverk av overvåkingsstasjoner og skal omfatte både referansestasjoner i vannforekomster med ingen eller lite menneskelig påvirkning og overvåkingsstasjoner i påvirka vannforekomster. Ved planlegging av de regionale overvåkingsprogrammene er det viktig å være klar over eventuelle stasjoner for basisovervåking i samme vannområde og hvordan disse prøvetas, med tanke på samordning av all overvåking i regionen. Klif og DN har ansvar for å oppdatere de nasjonale databasene med overvåkingsnettverk og overvåkingsresultater for basisovervåkingen.

[Klif og DN informerer Vannregionmyndigheten om nettverket for basisovervåking i vedkommende region. Nettverket vil oversendes både som excelfiler med alle relevante opplysninger om den enkelte stasjon/vannforekomst og som kart. Av plasshensyn tar vi her med bare tabellen for vannkategorien elv. Det er tilsvarende tabeller for innsjø, kyst og grunnvann.]

Tabell2: Oversikt over basisovervåking i vannområdet (1 tabell pr. vannkategori pr. vannområde)

[Eksempel på tabell for basisovervåking]:

Elv										
Navn vannforekomst	Id-Vann-nett	Risiko 2021	Tilstand 2012	Påvirkning	Kvalitets-element	Frekv. (prøver pr. år)	Om-drev	Antall stasjoner	Start basis-overvåking - År	Operativ 2012

Fig. 1: Basisovervåking i vannområde

[Kart over lokaliteter for basisovervåking i vannområdet]

Tiltaksorientert overvåking

Tiltaksorientert overvåking gjennomføres for å planlegge tiltak og overvåke effekten av gjennomførte tiltak. Det mest følsomme kvalitetselement for vedkommende påvirkning skal overvåkes. Hva som er det mest følsomme kvalitetselementet for de ulike vannkategoriene og påvirkningene er gitt i Klassifiseringsveilederen. Ved tiltaksorientert overvåking skal det benyttes standard overvåkingsmetodikk slik at resultatene er sammenlignbare med resultatene fra basisovervåkingen. En tiltaksorientert overvåking skal gjennomføres helt til vannforekomsten oppfyller miljømålet. Prøvetakingsfrekvens og omdrev vil kunne variere over tid, avhengig av vannforekomstens egenskaper og problemets eller tiltakets art. («Frekvens» er antall prøver pr. år, «omdrev» angir med hvor mange års mellomrom overvåkinga gjennomføres; 1 er hvert år, 2 er annethvert år osv.). Planlagt prøvetakingsfrekvens og omdrev for den enkelte vannforekomst er gitt i tabell 3.

[Tabellen må inneholde opplysninger om hvert enkelt kvalitetselement som skal overvåkes fordi prøvetakingsfrekvens, omdrev, stasjon og tidsperiode kan variere for de ulike kvalitetselementene. Kostnader kan føres opp for hvert kvalitetselement eller hver lokalitet. Kostnadsbildet er en viktig del av planlegging, men dersom det er snakk om påleggsundersøkelser, eller en påvirker har tatt på seg ansvar for å gjennomføre den tiltaksorienterte overvåkinga er det ikke nødvendig å føre opp kostnader. For oversikt og statistikk kan det likevel være interessant å ha med kostnadsoverslag.]

Tabell 3: Detaljert plan for tiltaksorientert overvåking (1 tabell pr. vannkategori pr. vannområde)

[Eksempel på tabell for Tiltaksovervåking]:

Vannområde :

Elv													
Navn vannforekomst	Id-Vann-nett	Risiko 2021	Tilstand 2012	Påvirkning	Kvalitets-element	Overvåkingsperiode	Frekv. (prøver pr. år)	Om-drev	Antall stasjoner	Operativ 2012	Antatt kostnad pr. år	Representativ overvåking (navn og id)	Merknad
Storelva		R	M	Forurensing	Kj	2013-2014	6	1	1				
					MI		2	1	1				
					Fi		1	1	1				
Innsjø													
Navn vannforekomst	Id-Vann-nett	Risiko 2021	Tilstand 2012	Påvirkning	Kvalitets-element	Overvåkingsperiode	Frekv. (prøver pr. år)	Om-drev	Antall stasjoner	Operativ 2012	Antatt kostnad pr. år	Representativ overvåking (navn og id)	Merknad
Storvatnet		R	M	Forurensing	Kj	2013-2014	6	1	1				
					PP		6	1	1				
					MI		1	1	1				
Kystvann													
Navn vannforekomst	Id-Vann-nett	Risiko 2021	Tilstand 2012	Påvirkning	Kvalitets-element	Overvåkingsperiode	Frekv. (prøver pr. år)	Om-drev	Antall stasjoner	Operativ 2012	Antatt kostnad pr. år	Representativ overvåking (navn og id)	Merknad
Breifjordbotn		R	M	Forurensing	Kj	2013-2014	6	1	1				
					PP		6	1	1				
					MI		1	1	1				
Kvalitetselement Forkortelse													
Fysiskkjemiske	Kj												
Hydromorfologi	Hy												
Planteplancton	PP												
Vannplanter	VP												
Makroinvertebrate	MI												
Dyreplankton	DP												
Fisk	Fi												
Fastsittende alger	FA												
Ålegras	ÅI												
Ikke-syntetiske miljøgifter	IMg												
Syntetiske miljøgifter	SMg												

Fig. 2: Tiltaksorientert overvåking i vannområde

[Kart over lokaliteter for tiltaksorientert overvåking i vannområdet]

Problemkartlegging

Design for problemkartlegging vil være avhengig både av vannforekomstens egenskaper og problemets art. Det bør så langt som mulig brukes standard overvåkingsmetodikk, men ved problemkartlegging kan det være behov for spesialundersøkelser med avvikende metodikk. I utgangspunktet er alle kvalitetselementene aktuelle, men når det foreligger kunnskap om problemet skal de mest følsomme kvalitetselementene overvåkes. Problemkartlegging i en

vannforekomst vil vanligvis være mer kortvarig enn tiltaksorientert overvåking. Planlagt prøvetakingsfrekvens og omdrev for den enkelte vannforekomst er gitt i tabell 4.

[Tabellene 2 til 4 består av tre deltabeller, en for hver kategori av overflatevann. Tabellen må inneholde opplysninger om hvert enkelt kvalitetselement som skal overvåkes fordi prøvetakingsfrekvens, omdrev, stasjon og tidsperiode kan variere for de ulike kvalitetselementene. Kostnader kan føres opp for hvert kvalitetselement eller hver lokalitet. Kostnadsbildet er en viktig del av planlegging, men dersom det er snakk om påleggsundersøkelser, eller en påvirker har tatt på seg ansvar for å gjennomføre problemkartlegginga er det ikke nødvendig å føre opp kostnader. For oversikt og statistikk kan det likevel være interessant å ha med kostnadsoverslag. Av plasshensyn tar vi her med bare tabellen for vannkategorien elv .]

Tabell 4: Detaljert plan for problemkartlegging [1 tabell pr. vannkategori pr. vannområde]

[Eksempel på tabell for Problemkartlegging]:

Vannområde

Elv												
Navn Vannforekomst	Id-Vann-nett	Risiko 2021	Tilstand 2012	Påvirkning	Kvalitets-element	overvåkingsperiode	Frekv. (prøver pr. år)	Omdrev	Antall stasjoner	Operativ 2012	Antatt kostnad pr. år	Merknad
Storelva		R	M	Forurensing	Kj	2013-2014	6	1	1			
					Ml		2	1	1			
					Fi		1	1	1			

Fig. 3: Problemkartlegging i vannområde

[Kart over lokaliteter for problemkartlegging i vannområdet]

Oversikt over relevante konsesjoner og utslippstillatelser

Tiltaksorientert overvåking og til dels problemkartlegging skal finansieres etter prinsippet om «påvirker betaler». Dersom det er gitt en konsesjon eller tillatelse til påvirkningen eller inngrepet er det som regel gitt vilkår som gir hjemmel for å pålegge konsesjonshaver å betale for overvåking eller miljøundersøkelser. Det finnes ulike registre hos de ansvarlige påleggsmyndighetene med oversikt over tildelte konsesjoner/tillatelser og gitte pålegg. Det er disse registrene det vises til i tabellen under.

[Id for konsesjoner og tillatelser finnes hos konsesjonsgiver, NVE, Klif, Fiskeridirektoratet osv. Hver myndighet har sine systemer for registrering av enkeltsaker som vi må forholde oss til og bruke her. I tabell 4 må vi knytte sammen identitetene til vannforekomster, konsesjon/tillatelser og eventuelle pålegg og det er viktig å få oversikt over eventuelle tidligere påleggsundersøkelser, rapporter og resultater fra vannforekomstene det planlegges overvåking i.]

Tabell 5: Vannforekomster med tilhørende konsesjoner og pålegg (1 tabell pr. vannområde)

[Eksempel på tabell som viser relevante konsesjoner/løyve og tidligere og eksisterende pålegg]

Vannområde:

Navn Vannforekomst	Id-Vann-nett	Kategori	Påvirkning	Konsesjon/løyve lovheimel	Konsesjon/ut slipps id	Konse- sjonær	Påleggs- myndighet	Pålagt undersøkelse År

Kostnader og finansiering

Ansvar for finansiering varierer for de ulike typer overvåking. Basisovervåking skal i hovedsak finansieres av nasjonale myndigheter mens problemkartlegging og tiltaksorientert overvåking i utgangspunktet skal finansieres etter prinsippet om «påvirker betaler». For alle typer overvåking kan det være aktuelt med ulike typer av spleiselag mellom flere offentlige og private aktører. Tabell 6 gir en oversikt over utgifter for problemkartlegging og tiltaksorientert overvåking pr. vannforekomst, både årlige utgifter og totale utgifter for planperioden 2016-2021. Finansieringsplanen i tabell 6 er også tilpasset et opplegg med spleiselag med fordeling av utgifter på ulike aktører.

Det er mange forhold som vil påvirke kostnadene ved et overvåkingsprogram. Tallene i tabellen må derfor betraktes som kostnadsanslag som kan være nyttige å ha med seg i den videre planlegging av overvåking.

Tabell 6: Kostnader og finansiering.

[Eksempel på tabell for finansierungsplan for tiltaksorientert overvåking og problemkartlegging]

Navn Vannforekomst	Id-Vann- nett	Kategori	Påvirkning	Årlige kostnader										Finansierungsplan				
				2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Kostnad 2016-2021	Samla kostnad 2013-2021	Pålegg X	Aktør A	Aktør B	

Stasjonsnett

Tabell 7 gir en oversikt over de stasjoner det overvåkes i pr utgangen av 2012. Stasjonen (vannlokalitetene) er oppgitt med det navnet de har i Vannmiljø, som er miljøforvaltningens system for kartleggings- og overvåkingsdata i vann. Dersom stasjonen enda ikke er registrert i Vannmiljø, er den gitt et navn som den senere blir registrert med i Vannmiljø. Stasjonene er stedfestet med koordinater i UTM 33. For vannlokaliteter der hele eller deler av en innsjø utgjør stasjonen, er det i stedet for koordinater oppgitt innsjønummer fra NVEs innsjøregister eller småvann-id fra DNS småvannsregister, begge er lett tilgjengelig i Vannmiljø og oppsøkbare for å finne igjen stasjonene og alle registrerte data i systemet.

Tabell 7: Stasjonsnett

Vannlokalitets navn (vannmiljø)	Vannloka litets-id (vannmilj ø)	Koordinater (UTM 33) Innsjønr (NVE) Småvannsid	KE (parameter)	Prøvetakings metode*	Analyse metode**	Vannforekomst -id (Vann-Nett)	Type over- våking

*oppgis fra liste over SamplingMethodID i <http://vanmiljokoder.klif.no/SamplingMethod.aspx>

**oppgis fra liste over AnalysisMethodID i <http://vanmiljokoder.klif.no/AnalysisMethod.aspx>

Ytterligere detaljering av metode skal oppgis fra definert liste.

Fig. 4: Basisovervåking, tiltaksorientert overvåking og problemkartlegging i vannområde
Basisovervåking: grønn, tiltaksorientert overvåking: rød, problemkartlegging: gul.

[Dette kartet viser all overvåkingsaktivitet i vannområdet samla, de ulike overvåkingsaktivitetene skilt med ulike farger.]